

Повальчук Діана Віталіївна,
студентка 4-го курсу Національного
технічного університету України
«Київський політехнічний інститут
імені Ігоря Сікорського»

Наукова керівниця:
доцент кафедри філософії Національного
технічного університету України
«Київський політехнічний інститут
імені Ігоря Сікорського», кандидатка
філософських наук, доцентка
Стребкова Ю. В.

ЗАСУДЖЕНІ ЖІНКИ В МАСКУЛІННИХ ПРОСТОРАХ НЕСВОБОДИ

Різного роду правопорушення та злочини скоєні жінками посилюють увагу суспільства до засуджених жінок. Хоча, ув'язнена жінка і потрапляє у центр уваги, цей образ так і залишається певною патологією у свідомості не лише пересічних громадян, а й багатьох дослідників. Дехто з науковців досі не може вийти з глухого кута риторичних питань: жорстока жінка чи ні за своєю природою? Така позиція гальмує науковий аналіз стану засуджених жінок та дослідження гендерних аспектів пенітенціарних систем різних країн. Проте, всі пенітенціарні системи мають спільну рису – це простір сконструйований рамками маскулінності. До прикладу, засуджені чоловіки у нашій країні мають вибір серед професій, що значно краще оплачуються ніж основна робота ув'язнених жінок – швачка.

Якщо проаналізувати соціальну роботу із засудженими жінками у Італії та Німеччині, то можна сказати, що дискримінаційні прояви та нехтування гендерними аспектами є досить частими явищами у європейських в'язницях. Разом з тим керівництво в'язниць та громадські організації намагаються впроваджувати програми для покращення становища ув'язнених жінок. Наприклад, у в'язницях пенітенціарної системи Німеччини впроваджуються різного роду соціальні програми. Так, в'язниця для жінок у місті Фехт, переважно утримує жінок, які потрапили туди за вживання наркотиків, і соціальна робота в основному зосереджується на цій проблемі. Жінки, з часу свого ув'язнення, можуть записатися на участь у відповідній програмі. Протягом курсу, що триває декілька тижнів, ув'язнені дізнаються про майбутні консультації та методи і технології можливого лікування. В'язниця для жінок в Аїхасі також має свою спеціалізовану програму. Вона називається «Frei-Raum» і, що цікаво, здійснює свою діяльність поза тюремними камерами, тобто зовсім в іншому оточенні, що позитивно впливає на свідомість жінок. Це свого роду, табір, який розташовується у лісі. Потрапляючи у це середовище, жінки розуміють, що існує інше – незалежне та вільне життя [1]. Організацій,

що функціонують у Італії та розв'язують проблеми жінок у виправних установах дуже мало. Однією з них є «Антигон», напрямком діяльності якої є дослідження та покращення умов в'язнів. Її мета полягає у тому, що лікарі, психологи, юристи та спеціалісти, які є членами організації, на добровільних засадах проводять консультації та терапію у італійських колоніях. Також варто відзначити невеличкий проект «Jailhouse Rock», який був запроваджений у в'язницях і здобув багато позитивних відгуків. Це була тижнева радіопрограма, у якій транслювалася музика та інша духовно-просвітницька інформація.

В Україні ряд громадських, жіночих та релігійних організацій також реалізують соціальні проекти для засуджених жінок: Ла страда Україна, Жіночий інформаційно-координаційний центр, «Україна без тортур» та ін. Відповідно до своєї мети, вони здійснюють моніторинг місць несвободи, допомагають ув'язненим у ресоціалізації, проводять культурні та духовно-гуманістичні заходи. Наприклад, відома лікарка Ольга Богомолець проводить благодійні концерти у в'язницях, для того щоб привернути увагу до проблем поширення важких хвороб у виправних установах, таких як туберкульоз, СНІД, вірусний гепатит та багато інших. Київський театр «Постскрипtum» також є складовою цієї творчої діяльності. Театр впроваджує таку практику, як гра минулих в'язнів, і багато його вистав використовують їхні правдиві історії для створення чогось нового та надихаючого. В основному, ціль театру, це показати людям, що ув'язнені також мають право на існування [3].

Для того, щоб у повній мірі зрозуміти реалії сучасних жіночих в'язниць, порівняємо жіночу Чорноморську виправну колонію № 74 із німецьким жіночим концтабором Равенсбрюк часів Другої Світової війни.

Таблиця

	Чорноморська виправна колонія №74 [4]	Равенсбрюк [2]
Підйом	Підйом проходив о пів на четверту ранку.	Підйом в таборі проходив о четвертій годині ранку.
Тривалість роботи	14–16 годин.	12–14 годин.
Спеціалізація роботи	Швейне виробництво Робота в холодному цеху за швейною машинкою завдає непоправну шкоду здоров'ю, у багатьох випадках у жінок зникають місячні.	У таборі виділялася спеціальна територія для трьох видів промислового виробництва, а саме швейне, текстильне та шкіряне, де ув'язнених жінок змушували працювати.

	<p>Виготовлення квітів для поховальних вінків та ялинкових іграшок. Фактично рабська праця, адже собівартість продукції дуже низька – за свою роботу працівниці отримують 48 грн. в місяць (... рік).</p>	
Покарання	<p>Дисциплінарний ізолятор – сюди ув'язнених відправляють, за такі дисциплінарні проступки як сушіння білизни чи пом'яті яблука у тумбочці. Якщо жінка відгукується не найкращим чином про керівництво в'язниці, її цілком можуть наколотися психотропними речовинами та кинути у карцер. Понаднормовий шматок хліба – порушення, взяття без дозволу додаткового шматка риби-порушення, рапорт.</p>	<p>Жорсткий графік, тортури та фізичні покарання були звичними явищами. Якщо у жінки брудне взуття, чи інший одяг – вони отримувала 25 ударів. Були присутні й інші покарання, такі як примусовий голод, поміщення жінки в карцер, переведення на значно важчі роботи і т.д.</p>
Одяг	<p>Один комплект зимового одягу, один літнього на увесь термін.</p>	<p>Смугаста піжама та спідня білизна – це увесь комплект одягу. На зиму видавалися куртки, але вони не були у належному стані, саме тому багато жінок помирали від інфекційних захворювань. Одяг практично ніколи не змінювався.</p>

Порівняння Чорноморської виправної колонії із Равенсбрюком, який вважають пеклом на землі, показує наскільки важке становище в українських ув'язнених жінок на сьогодні. Умови їхнього перебування майже ідентичні тим, що були у німецькому жіночому концтаборі у роки Другої Світової війни. У цьому випадку, не тільки потрібно приділяти увагу впровадженню гендерних аспектів, а й насамперед змінювати повністю українську пенітенціарну систему із врахуванням гендерних особливостей жінок.

Список використаних джерел

1. Flömer M. Women in German Prisons. MarikaFlömer. Civil Society in the Penal System (CISST). URL: http://www.tcps.org.tr/sites/default/files/kitaplar/Women_in_German_Prisons.pdf.

2. Ад на земле – женский концлагерь Равенсбрюк. 2018. URL: <http://wwii.space/%D0%B0%D0%B4-%D0%BD%D0%B0-%D0%B7%D0%B5%D0%BC%D0%BB%D0%B5-%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D1%81%D0%BA%D0%B8%D0%B9-%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%86%D0%BB%D0%B0%D0%B3%D0%B5%D1%80%D1%8C-%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B5%D0%BD%D1%81/>.

3. Громадські організації про ситуацію в тюрмах і колоніях. ГУПТ. 2009. URL: <https://gurt.org.ua/news/recent/3429/>.

4. Нинько Д. Жінки у в'язниці: як живе Чорноморська виправна колонія і що буде далі [Електронний ресурс] / Дар'я Нинько. 2016. URL: <https://www.segodnya.ua/ua/ukraine/zhenshchiny-v-tyurme-kak-zhivet-chernomorskaya-ispravitel'naya-koloniya-i-chto-budet-dalshe-762957.html>.

Пяничук Марія Сергіївна,

курсантка факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

викладач кафедри тактико-спеціальної
підготовки Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Зеленський Є. С.

РОЛЬ ГЕНДЕРНОГО АСПЕКТУ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ В НАЦІОНАЛЬНІЙ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

У всі часи правоохоронні органи виконували і продовжують виконувати надзвичайно важливі функції у суспільстві і надають доволі широкий спектр послуг. Саме співробітники поліції відповідають за збереження і підтримання миру і порядку, забезпечення прав, свобод та інтересів громадян, їх захист і безпеку, а також попередження і розслідування злочинів. Особливі повноваження і обов'язки, які є у поліції, потребують підтримки та поліпшення якості реагування на потреби окремих осіб, через що гострою проблемою є потреба у постійному реформуванні норм і методів їх роботи.

Так, одним з важливих чинників ефективного виконання співробітниками поліції своїх обов'язків, є усвідомлення відмінності в потребах жінок, чоловіків, дівчат і юнаків з тих спільнот, яким вони служать, і враховувати ці відмінності в своїй роботі. Важливо також надання рівних можливостей жінкам і чоловікам для служби в поліції і забезпечення справедливого ставлення до співробітників поліції обох